

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT**

Mgr. Bortlová Martina

Hry a hrové didaktické činnosti

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: **Bortlová Martina, Mgr.**

Kontakt na autora UZ: sarisanka53@centrum.sk

Názov: Hry a hrové didaktické činnosti

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok vypracoval: **Mgr. Richard Jurčišin**

ISBN 978-80-565-0069-9

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

1 Hry a hrové didaktické činnosti

TO JE MÔJ KAMARÁT

Cieľ: Rozvíjať priateľstvo, sebavnímanie a sebahodnotenie.

Pomôcky: žiadne

Postup: Deti sedia v kruhu na koberci a vybrané dieťa začína. Predstaví seba a svojho suseda po pravici: „Volám sa Sabínka, toto je môj kamarát Peter.“ Peter potom pokračuje v predstavovaní – predstaví seba a suseda po pravici. Keď sa deti zoznámia so všetkými menami, môžu sa predstavovať i ďalšími spôsobmi, napr.: menia smer predstavenia, predstavujú sa preskakovaním a pod.

Postrehy: Hru sme využili na začiatku školského roka, kedy sa deti učia mená svojich spolužiakov. Aktivita posilňuje priateľstvo a pocit, že každé meno má svoju cenu, zároveň sa rozvíjala ich pamäť a schopnosť počúvať.

Obrázok 1. a 2.: To je môj kamarát

PANTOMÍMA S MENAMI

Cieľ: Rozvíjať priateľské city a radosť zo spoločnej činnosti.

Pomôcky: žiadne

Postup: 1. Deťom dáme pokyn, aby sa postavili do veľkého kruhu a chytili sa za ruky. Začínajúce dieťa sa postaví doprostred kruhu a povie:

Ahoj, ahoj, idem k vám, volám sa Tomáš, dívajte sa, čo viem

Teraz urobí jednoduchý pohyb telom. Napríklad zamáva krídlami ako vták.
Ostatní v kruhu takto reagujú:

Ahoj, ahoj, Tomáš, my to tiež vieme!

Celá skupina opakuje pohyby svojho spolužiaka.

Postrehy: Táto hra sa nám osvedčila pri zoznamovaní sa detí v skupine, pri budovaní ich vzájomných vzťahov a odbúravaní hanblivosti u poniektorých detí.

HRA NA ZOZNÁMENIE

Cieľ: Rozvíjať motoriku, prehlbovať vnímanie sociálnych vzťahov.

Pomôcky: Vrchnáčiky, tamburína, hudba.

Motivácia: Zajačiky sa stretli na jednej veľkej narodeninovej oslave. Keďže prišli z rôznych miest lesa, nepoznali sa. Tak sa potrebovali zoznámiť a navzájom sa spriatelieť.

Postup: Deti voľne pobejú v priestore (aj na hudbu) s vrchnáčikom v ruke. Na pokyn tamburínou, alebo prerušenie hudby sa zastavia, otočia sa k najbližšiemu kamarátovi, predstavia sa krstným menom a vymenia si vrchnáčiky. Hra pokračuje ďalej.

Obmena: Namiesto mien hovoria deti číslo a ukážu ho na prstoch ruky; okrem predstavenia dieťaťa povie niečo pekné o sebe, alebo o svojom kamarátovi, môže vyjadriť svoje pozitívne pocity (ako sa cítim, ako si pekne oblečená, máš pekné papuče...).

Postrehy: Tu sme mali možnosť u detí pozorovať rôzne poruchy správania, problémy v komunikácii, sociálne fóbie, prejavy agresívnosti (strkanie, dupanie, kopnutie a pod.), no i láskavosť, úsmev či pohladenie. Deťom trvalo trochu dlhšie, kým pochopili, čo majú robiť a veľmi pekne sa tu ukázali vzťahy z rodinného prostredia.

HRA S OTÁZKAMI

Cieľ: Rozvíjať sebazpoznanie.

Pomôcky: žiadne

Postup:

1. Deti sedia v kruhu a odpovedajú postupne na jednu otázku. Každé dieťa povie svoje meno a odpovie na otázku, napr.: „Aké jedlo máš najradšej?“ „Čo sa ti v škole najviac páči?“
2. Keď deti pochopia princíp hry, môžu sa pokúsiť zopakovať odpoveď predchádzajúceho hráča a potom odpovedať na svoju otázku.

Postrehy: Hra je výborná na precvičenie pamäti a rozvinutie schopnosti pozorne počúvať. Kladne ohodnotíme ich jedinečnosť a originalitu.

GRIMASY

Cieľ: Rozvíjať neverbálnu komunikáciu a vyjadrovanie citov.

Pomôcky: žiadne

Postup:

1. Deti sedia v kruhu, vybrané dieťa urobí grimasu, ktorá vyjadruje nejaký pocit a odovzdá ju susedovi. Ten imituje jeho výraz tváre a odovzdá ho ďalšiemu dieťaťu. Keď grimasa obehne celý kruh, deti môžu hádať, aký pocit mala vyjadrovať.
2. Obmenou hry môže byť – dieťa napodobí grimasu, ktorú mu odovzdal sused, potom zmení výraz tváre a novú grimasu podá ďalej, takže každé dieťa posielala po kruhu inú grimasu.

Postrehy: Hra pomáhala deťom určovať a vyjadrovať rad pocitov, ktoré prežívajú a rozvíjať pozorovacie schopnosti. Deti sa takto zoznámia s neverbálnou komunikáciou.

Obrázok 3. a 4.: Grimasy

PRECHÁDZKA

Cieľ: Rozvíjať neverbálnu komunikáciu, vyjadrovanie, schopnosť vedieť rozlišovať svoje pocity.

Pomôcky: žiadne

Postup: 1. Vyberieme nejaký emočný stav, napr.: šťastný, smutný, nahnevaný, vylakaný, prekvapený, hrdý, bláznivý a pod.

2. Deti sa prechádzajú po miestnosti spôsobom, ktorý tieto emócie vyjadruje. Obmenou hry môže byť vyjadrenie tohto stavu len niektorou časťou tela: „Pohnite hlavou, ako keď sa naľakáte.“ Inou možnosťou je hrať jednoduchú hádankovú hru tak, že jedno dieťa predvádza pohyby a ostatní hádajú, akú emóciu vyjadrujú.

Postrehy: Hra rozvíjala neverbálnu komunikáciu. Pomáhala deťom zbaviť sa strachu pri fyzickom vyjadrovaní. Deti sa naučili, že existujú slová na pomenovanie týchto emócií. Po hre, počas rozhovoru, mali deti možnosť porozprávať, kedy sú šťastné, smutné, nahnevané, naľakané...

KLBKO

Cieľ: Cieľom je na základe pozitívneho hodnotenia povzbudzovať sebadôveru a sebaúctu, viesť žiakov k schopnosti verbalizovať ocenenie adresované inému, vyjadrovať vlastný postoj. Schopnosť prijať uznanie a pochvalu od iných.

Pomôcky: klbko vlny

Postup:

1. Deti sa postaví do tesného kruhu. Učiteľka hodí klbko dieťaťu a zároveň na jeho adresu povie niečo pekné, za čo ho chváli, obdivuje a pod.
2. Deti si v kruhu takýmto spôsobom hádžu klbko a prejavujú si uznanie, až sa vytvorí z vlny veľká farebná pavučina.
3. Obmena „**voľné miesto**“ – deti sedia v kruhu na stoličkách. Učiteľ má po svojej pravej ruke voľné miesto. Hovorí: „Po mojej pravej ruke je voľné miesto a príde si sem sadnúť Paľko, pretože“ Učiteľ vysloví na adresu dieťaťa pochvalu, uznanie. Dieťa, ktorému sa uvoľnila stolička po pravej ruke pokračuje ďalej v aktivite.

Postrehy: Deti sa učia v hre postupne vyjadrovať svoje postrehy a pocity zo svojich spolužiakov a následne prijať aj hodnotenie vlastnej osoby. Táto aktivita učiteľovi priniesla informácie o socio-preferenčných vzťahoch v triede. Veľmi dôležité zo strany učiteľa je postrehnúť, či niektorý žiak nie je skupinou odmietaný. Pri spätnej väzbe musí oceňovať práve týchto žiakov a následne prispieť k tomu, že žiak začne byť ostatnými prijímaný.

Obrázok 5. a 6.: Klbko

ZASTAVENÝ FILM

Cieľ: Uvedomiť si možnosť vyjadriť určitú skúsenosť telom, rozvíjať vnímavosť, spontánnosť.

Pomôcky: žiadne

Postup: Skupina detí chodí po hernej ploche. Na pokyn (napríklad tlesknutie, zapískanie...) sa zastavia a znehybnia ako sochy. Ďalší pokyn učiteľky je nejaké sloveso – napr. zbierame, trháme, lúčime sa, píšeme, cvičíme, smežeme sa, plačeme, smútime.... Sochy sa začínajú hýbať a vykonávajú činnosť podľa pokynu, ako keby hrali vo filme. Po určitom čase zaznie opäť pokyn, po ktorom skupina pokračuje v neutrálnej činnosti. Zmena činnosti sa opakuje niekoľkokrát za sebou.

Postrehy: Po častejšom opakovaní hry môže pokyny k zmene činnosti vydávať aj vybrané dieťa. Deti pri tejto činnosti striedame. Deti sa v tejto hre učili vyjadriť bez slov určitú činnosť, pocit.

TICHÁ VODA

Cieľ: Vyjadrovať priateľské pocity a radosť zo spoločnej činnosti (telesným kontaktom).

Pomôcky: šatka

Postup: 1. Utvoríme kruh zo všetkých detí. Vysvetlíme im pravidlá hry. Nájdem medzi deťmi dobrovoľníka, ktorému zaviažeme oči a postavíme ho do kruhu. Ostatné deti sa držia za ruky, chodia dookola a hovoria:

Dokola, dokola, dokola chodíme,

Kde sa kto zataví, to / meno / nevie.

2. Po chvíľke dieťa so zaviazanými očami zvolá: „Tichá voda!“ Vtedy sa krúžok zastaví, dieťa – dobrovoľník urobí niekoľko krokov vpred, až narazí na

miesto v kruhu. Na základe ohmatania hlavy a ošatenia sa snaží uhádnuť, kto to je a povie jeho meno.

3. Takto náhodne vybrané dieťa ide doprostred kruhu a hrá sa druhé kolo. Pokračuje sa dovedy, kým sa deti nevystriedajú.

4. Zdôrazníme, že zmyslom hmatovej identifikácie iného dieťaťa musí byť jemnosť. Deti môžu byť nevedomky hrubé, musíme dávať pozor a v prípade potreby viesť dieťa.

5. V prípade, že dieťa so zviazanými očami má problémy rozpoznať dieťa v kruhu, kamarát – kamarátka mu môže pomôcť prehovorením niekoľkých slov.

Postrehy: Táto hra je vhodná pre menšie skupinky. Po častejšom opakovaní hry môžeme mierne pozmeniť pravidlá tak, aby bola hra náročnejšia. Požiadame deti, aby mierne predpažili ruky smerom k dieťaťu so zviazanými očami. Sledujeme, či je dieťa schopné rozoznať svojich spolužiakov podľa dotyku rúk. V našej skupine sa to všetkým deťom nepodarilo. No hru stále sprevádza radosť z objavovania a úspechu.

MALÝ DŽBÁN

Cieľ: Rozvíjať vzájomné kontakty a združovanie.

Pomôcky: žiadne

Postup: 1. Postavíme deti do dvoch rovnako dlhých radov, ktoré budú stáť čelne oproti sebe vo vzdialenosti asi 4 až 5 metrov.

2. Nieкто z prvého radu povie meno dieťaťa z druhého radu. Keď meno zaznie, začneme s deťmi odriekavať:

Malý džbán, malý džbán, / meno / prejde k nám.

3. Vyvolané dieťa opustí svoju skupinu a zaradí sa do skupiny novej.

4. S vyvolaním začne druhý rad.

Postrehy: Aby bola hra pútavejšia, môžeme text pozmeniť:

Malý džbán, malý džbán, / meno / skokmi prejde k nám.

Malý džbán, malý džbán, / meno / tancom prejde k nám.

ŠKOLSKÁ ZÁHRADKA

Cieľ: Rozvíjať spolupatričnosť a kreativitu.

Pomôcky: farebný papier, pastelky, nožnice, lepidlo, baliaci papier

Postup: 1. Vystrihneme s deťmi z rôznofarebných kúskov papiera množstvo kvetov, stoniek, listov (vopred pripravené maketky).

2. Rozprestrieme baliaci papier doprostred stola, nakreslíme pôdorys záhradky po celej dĺžke papiera.

3. Zostavíme z kúskov papiera svoju kvetinku a prilepíme ju na kraj záhradky. Potom sa budú zapájať deti a prispedia do záhradky svojím kvietkom.

4. Po zasadení všetkých kvietkov, namaľujú deti i ďalšie veci, ktoré súvisia so záhradkou: slniečko, vtáčiky, obláčiky, chrobáčky, motýle.

5. Záhradku pripevníme na nástenku.

6. V priebehu nasledujúcich dní organizujeme hry v blízkosti záhradky. Zdôrazníme, že kvietok v záhrade má svoje jedinečné vlastnosti, tak i každé dieťa v triede je svojím spôsobom zvláštne. Poukážeme na zvláštnosti každého kvietka.

Postrehy: Nie všetky deti sú už schopné pracovať s nožnicami. Stonky, listy a kvety im pomáhali vystrihnúť zručnejší kamaráti. Kvietky si už samé vymaľovali a rôzne prizdobili a nalepili. Deti sme viedli k tomu, aby vedeli o pomoc poprosiť a vedeli za ňu aj poďakovať.

MAČKY A MYŠI

Cieľ: Rozvíjať bezprostredné vyjadrovanie citov.

Pomôcky: čelenky, hudba

Postup: 1. Nastriháme prúžky červeného a žltého papiera a urobíme z nich čelenky. Zo žltého papiera nastriháme kolieska z červeného papiera trojuholníky. Dve kolieska pripojíme k žltým prúžkom, čím vzniknú myšie ušká. Urobíme ich pre polovicu detí. Podobne pripojíme trojuholníčky ku červeným prúžkom, ktoré budú predstavovať mačacie uši. Mačacie uši dostane druhá polovica detí.

2. Vysvetlíme deťom podstatu hry. Zvláštnosťou je, že mačky nebudú myši zrať, ale objímať ich. Spočiatku deti rozdelíme tak, aby bola polovica myši a polovica mačiek. Mačkám dáme červené čelenky a myšiam žlté. Pustíme hudbu, deti sa za pišťania a mňaukania pohybujú po miestnosti. Keď hudba stíchne, každá mačka si nájde myš a nežne ju objíme. Mačky sa môžu objímať i vzájomne, ale každá dvojica musí objat' jednu myš.

3. Potom si vyberieme jednu myš, ktorá sa premení na mačku. V hre pokračujeme.

4. Postupným pridávaním ďalších mačiek zostane nakoniec jedna myš. V momente zastavenia hudby sa všetky mačky zomknú okolo poslednej myši.

Postrehy: Deti hra zaujala, nemali problém objat' a pohladit' spolužiaka. Hoci spočiatku miernu neistotu a hanblivosť skrývali za prehnany smiech. Pri hre sa nám osvedčilo aj to, že sama učiteľka sa zahrála na mačku a objatím dokázala potešiť to dieťa, ktoré to podľa jej názoru najviac potrebovalo.

FAREBNÉ AKVÁRIUM

Cieľ: Pomocou manipulácie s vrchnáčikmi precvičovať jemnú motoriku prstov a rúk.

Pomôcky: Farebné vrchnáčiky a širšia nádoba alebo vedierko.

- Motivácia:** Šikovný rybári chcú uloviť čo najviac rýb vo vode. Nejakú sa im nedarí. Pomôžeme im?
- Postup:** Deti sedia v kruhu alebo stoja pri stole. V nádobe sa nachádzajú farebné vrchnáčky. Ich úlohou je chytiť aspoň jednu ryбку. Snažia sa chytať ryбки postupne podľa pokynov najprv dvoma prstami, potom tromi, štyrmi a nakoniec všetkými prstami.
- Obmena:** Chytáme striedavo dvoma, tromi, štyrmi prstami a nakoniec všetkými; lovíme obidvoma rukami; chytáme ryбки so zažmúrenými očami tak, aby sme ulovili čo najviac rýb, ktoré si deti spočítavajú.
- Postrehy:** Hrou stimulujeme koncentráciu, hudba v pozadí navodzuje uvoľnenie. Deti si nacvičujú plynulý uchop. Deti cvičia uchop postupne, až kým ho neurobia plynulo. Potom idú na ďalšie kroky. Túto hru majú radi hyperaktívne deti, ktoré hra stimuluje ku koncentrácií. Tieto deti sa veľmi snažia, pozorujeme u nich zmenu v správaní, sú pokojnejšie.

SI MÔJ KAMARÁT ?

- Cieľ:** Sústrediť sa na koordináciu pohybov pre udržanie rovnováhy, precvičovať hrubú motoriku. Rozvíjať pocit dôvery, empatie, ohľaduplnosti, rozvíjať pohybovú koordináciu pomocou verbálnej komunikácie.
- Pomôcky:** Farebné vrchnáčky.
- Motivácia:** V jeden krásny deň sa zajačiky vybrali na návštevu k svojim veľkým kamarátom medvedíkom na druhej strane lesa. Ak tak išli, zrazu prišli k rieke. Keďže zablúdili a vrátiť sa im nechcelo, museli pekne krásne prejsť cez riek. Pomôžeme im spolu prejsť riekou? Ukážeme si ako.
- Postup:** Deti stoja za čiarou. Z vrchnáčikov si do kruhov poskladáme kamienky, alebo použijeme navlečené vrchnáčky. Úlohou detí je pomaly prekračovať vodu a stúpať do kruhu. Cieľom je dostať sa na druhý breh, ktorý je označený čiarou.

Obmena: Deti skáču znožmo, prekračujú jednou nohou so zatvorenými očami (vo dvojici), kamarát ho naviguje držiac za ruku a slovne ho navádza, kde ma stúpiť nohou (napr. ľavou nohou dopredu, vpravo, vľavo málo, veľa); navigácia slovná – kamarát ho nedrží.

Postrehy: Hrou rozvíjame priestorovú orientáciu, pozornosť, hrubú motoriku, koordináciu pohybov, udržanie rovnováhy, sociálne a kamarátske vzťahy. So zaviazanými očami deti majú problémy, ak začnú kamarátovi dôverovať, ide to plynulejšie a deti sú odvážnejšie.

KOLÍSKA

Cieľ: Vyjadriť podporu starostlivosti, spolupráce a pozitívnych citov.

Pomôcky: prikrývka, hudba

Postup:

1. Rozprestrieme prikrývku a požiadame deti, aby okolo nej utvorili kruh.
2. Niekoľko minút sa s nimi rozprávame o jemnom správaní a spolupráci.
3. Požiadame jedného dobrovoľníka, ktorý si ľahne doprostred prikrývky.
4. Ostatné deti chytia rohy prikrývky a spolužiaka mierne zdvihnú nad zem.
5. Dobrovoľníkovi povieme, aby zavrel oči a prikrývkou jemne pohybuje dopredu a dozadu.
6. Asi po minútke veľmi opatrne zložíme dieťa na zem a celý postup opakujeme s ďalším dieťaťom.

Postrehy: V priebehu aktivity nezabúdame žiakov chváliť za peknú spoluprácu. Na podfarbenie a umocnenie atmosféry sa nám osvedčilo použiť pokojnú hudbu. Výsledkom bolo celkové upokojenie atmosféry v triede. U detí bolo cítiť veľkú spolupatričnosť a úžasné vcítenie sa do hry. Dôležité je nezabudnúť na to, aby sme dali všetkým deťom možnosť postarať sa o iného, ale tiež zažiť pocit, kedy sa stará niekto o nich.

Obrázok 7. a 8.: Kolíska

PSÍKOVI CHÝBA CHVOSTÍK

Cieľ: Rozvíjať spoluprácu, skupinové cítenie a radosť zo spoločného úspechu.

Pomôcky: obrázok psíka, šatka, chvostík

Postup: 1. Veľký obrázok psíka pripevníme na stenu, alebo na magnetickú tabuľu. Jednému dieťaťu zaviažeme oči a dáme mu do ruky chvostík vystrihnutý z papiera.

2. Úlohou hráča je dať chvostík na správne miesto na obrázku.

3. Ostatné deti pozorujú a pomáhajú mu tým, že tleskajú intenzitou úmernou tomu, ako blízko sa hráč priblíži k správnejmu miestu. Môžeme zvoliť i komunikáciu: hore, dolu, doprava, doľava.

4. Keď pripojí chvostík, pozrie sa na výsledok svojej práce.

Postrehy: V tejto hre nie sú víťazi ani porazení. Deti sa učia zábavnou formou pomáhať si. Po dokončení obrázku cítia radosť zo spolupráce a spoločného úspechu. U hráča, ktorý má zaviazané oči, sa rozvíja schopnosť orientovať sa podľa pokynov. Hrou sa deti učia vnímať a popisovať priestorové vzťahy.

KLBKÁ

Cieľ: Rozvíjať neverbálnu komunikáciu, radosť z fyzického kontaktu.

Pomôcky: hudba

Postup:

1. Deti sa pohybujú voľne po miestnosti, pustíme veselú, živú hudbu.
2. Keď hudba prestane, objímu niektorého spoluhráča. Ako náhle hudba začne hrať, začnú sa pohybovať spoločne. V každej nasledujúcej pauze sa dvojica pripojí k ďalšej skupine, až na konci hry celá trieda drží v jednom veľkom klbku.
3. Obmenou hry môže byť vyvolávanie čísel. Po zastavení hudby povie učiteľ číslo, ktoré určuje počet členov v skupine. Hráči sa snažia takéto skupinky čo najskôr vytvoriť.

Postrehy: Deti sa naučia pohybovať v skupine a súčasne im hra pomôže prekonať prípadnú nechuť ku vzájomnému fyzickému kontaktu, Ak hru spojíme s číslami, precvičíme jednoduché počtové úkony.

PÍSMENKOVÉ PEXESO

Cieľ: Rozvíjať kooperáciu, slovnú zásobu, precvičiť pamäť, pozornosť.

Pomôcky: pexeso – súbory obrázkov zvierat, ovocia, zeleniny, školských potrieb, oblečenia,...

Postup:

1. Deti dostanú rozstrihané kartičky z daného súboru.
2. Kartičky pomiešajú a uložia na stôl tak, aby navrchu boli obrázky.
3. Jeden hráč si vyberie jednu kartičku a rýchle k nej nájde druhú s rovnakým obrázkom. Na hľadanie má iba toľko času, pokiaľ jeho kamarát naráta pomaly do 3/5.
4. Ak sa to prvému nepodarilo, hľadá obrázok jeho kamarát.

5. Keď sa dieťaťu podarilo nájsť dve rovnaké karty, položí ich pred seba obrázkom hore a háda, ako sa povie po slovensky / rómsky to, čo je na obrázku.

6. Hru môžu hrať dvaja i viacerí hráči a hra sa dá i ľubovoľne obmieňať.

Postrehy: Hra sa nám veľmi osvedčila pri rozvíjaní slovnej zásoby. U detí sa rozvíja pozornosť, priestorová orientácia, sústredenosť.

SLNIEČKO

Cieľ: Pomocou masáže prstov a ruky precvičiť jemnú motoriku rúk.

Pomôcky: Farebné vrchnáčky z fliaš.

Motivácia: Dnes ráno vyšlo na oblohu teplé slniečko. Je teplé a hrejivé. Chce nás zohriať svojimi teplými lúčmi. Svieti nám na tvár, aby sme sa naňho usmievali a aby sme neboli smutní a zamračení. Chce nás vidieť vysmiatech a veselých. Svieti na nás a chce, aby sme mu zakývali. Zakývajte spolu nášmu slniečku s úsmevom na tvári.

Postup: Deti sedia v kruhu na koberci. Pred sebou majú kopy farebných vrchnáčikov. Vyberú si z kopy vrchnáčky tej farby, ktorá sa im páči a žmolia, prehadzujú, vyhadzujú si ich v rukách. Najskôr jeden, potom pridajú druhý, tretí... Vyberú vrchnáčky rovnakej farby a vložia si ich medzi prsty. Týmto slniečkom zakývajú skutočnému slniečku. Snažia sa to urobiť tak, aby im vrchnáčky nevypadli.

Obmena: Vkladať vrchnáčky medzi prsty so zatvorenými očami. Potom deti pomenúvajú farby, ktoré si vybrali a prirovnávajú ich k niečomu: žltá ako slnko, zelená ako tráva.

Postrehy: Touto hrou rozvíjame hmatové schopnosti, zmyslové vnímanie (hlavne so zatvorenými očami), vnímanie teplých farieb ako aj ich poznávanie. Deti si najčastejšie vyberajú žltú a červenú farbu. Tvorí prirovnania, čím sa rozvíja

ich slovná zásoba. U detí, ktoré sú menej zdatné v jemnej motorike nesmieme zabúdať na povzbudenie, pretože na začiatku to nie je jednoduché a chce to hlavne trpezlivosť.

Obrázok 9. a 10.: Slniečko

FAREBNÁ SKÁKACIA ŠKÔLKA

Cieľ: Precvičiť jemnú a hrubú motoriku, orientáciu v priestore, rozvíjať svoju pozornosť a koncentráciu, rozvíjať matematické predstavy (poznávanie geometrických tvarov, čísel) a zlepšovať koordináciu pohybov.

Pomôcky: farebné vrchnáčky a predloha „skákacej škôlky“.

Motivácia: Jedno krásne popoludnie sa deti hrali v parku. Skákali, šantili, hádzali si loptu, hrali sa v piesku. Keď tu zrazu prišiel k nim farebný šašo, ktorý mal pre nich vo farebnom veľkom vreci jedno prekvapenie. Vysypal im veľa krásnych farebných vrchnáčikov. Ukázal im, ako sa dá poskladať taká naozajstná skákacia škôlka. Ukázal im jeden obrázok a hru, ktorú chceli všetky deti hneď vyskúšať. Skúsime to aj my?

Postup: Deti prezrú nakreslenú predlohu a podľa predlohy alebo podľa vlastnej farebnej fantázie si z vrchnáčikov poskladajú farebnú „skákaciu škôlku“, ktorú si môžu hneď aj vyskúšať. Dieťa si vyberie svoj farebný kamienok. Hodia si svoj vrchnáčik do prvého políčka. Keď sa trafia, políčko preskočia na jednej nohe.

Skákanie cez škôlku im ukážeme. Keď sa vracajú, vrchnáčik musia zodvihnúť na jednej nohe. Pri zvládnutí úlohy nasleduje druhé dieťa, postupne sa striedajú. Keď sa dieťaťu nepodarí hodiť, nasleduje druhé a prvé dieťa hádže do toho políčka, do ktorého sa netrafilo. Pre motoricky menej zdatné deti „škôlku“ upravíme a skrátime na menej častí a môžeme dovoliť deťom skákať znožmo, príp. prekračovať podľa ich motorických schopností.

Obmena: Deti si urobia škôlku, kde jednotlivé políčka majú rovnakú farbu; postupne pravidlá upravujeme a pomaly sťažujeme.

Postrehy: Deti hru veľmi obľubujú, majú z nej veľkú radosť. Nie je problém s disciplinovanosťou detí, tolerujú aj iné pravidlá (u menej zdatných detí). Dávajú veľký pozor, aby sa ich „dielo – škôlka“ nezničila. Ak sa tak stane, spontánne si to opravia a ide ďalší. Povzbudzujú sa navzájom a cítiť tu zdravé súťaženie. Hyperaktívne deti sa upokoja a koncentrujú. Hru musíme učiť postupne, je náročnejšia pre deti, ktoré majú problémy s udrжанím rovnováhy, ale opakovaním a precvičovaním sa jednotlivé pohyby automatizujú.

POSTAVME SI SVOJ HRAD

Cieľ: Manipuláciou s vrchnáčikmi precvičovať jemnú motoriku, rozvíjať pozornosť, vlastnú fantáziu, estetické cítenie.

Pomôcky: Farebné vrchnáčiky.

Motivácia: Bol raz jeden chlapec Jožko, ktorý sa veľmi chcel stať murárom, aby si mohol postaviť svoj domček. Raz, keď Jožko zaspal, prisnil sa mu veľmi pekný sen. Ocitol sa v rozprávkovej krajine uprostred veľkého hradu. Kráčaľ, kráčaľ a uvidel plačúceho kráľa. Zlostný drak mu jeho hrad zničil svojimi veľkými nohami. Kráľ so svojimi ľuďmi chcel hrad opraviť, no nevedeli ako to urobiť a tak vyhlásil, že hľadá šikovného murára. Keď sa Jožko predstavil, kráľ sa veľmi potešil, že opäť bude mať svoj hrad a Jožko sa radoval, že sa mu splní sen. My spoločne Jožkovi pomôžeme, dobre deti?

- Postup:** Deti z farebných vrchnáčikov skladajú hradné múry (hrajú sa na murárov). Vrchnáčiky ukladajú striedavo tak, ako sa ukladajú tehly pri stavbe domu. Hrad si môžu deti skrásliť vyrobenými zástavkami z farebného papiera alebo téglíkmi od jogurtu.
- Obmena:** Deti si skladajú malý hrad z rôznych farieb (z jednej, z dvoch farieb); šikovnejšie a zručnejšie deti si postavlia veľký hrad.
- Postrehy:** Deti pracujú v skupine a snažia sa vzájomne spolupracovať. Pri hre sa prejavili sociometrické vzťahy a vždy sa prejavil vodcovský typ, ktorý riadil celú stavbu. Deti sa snažili pracovať precízne, cvičenie a hra si vyžadujú maximálne sústredenie. Keď si dieťa zvykne na malé neúspechy (ak mu múr padne), pri náročnejšej úlohe sa vôbec nad neúspechom nepozastavuje a pracuje ďalej, akoby sa nič nestalo. Deti mali silnú motiváciu, chuť a elán a veľmi sa hrdili svojim dielom.

DOMČEK, DOMČEK, KTO V TEBE BÝVA?

- Cieľ:** Cvičeniami rozvíjať hrubú a jemnú motoriku, priestorovú orientáciu, upevňovať sociálne vzťahy a rozvíjať koncentráciu.
- Pomôcky:** Farebné vrchnáčiky.
- Motivácia:** Deti motivujeme známou detskou rozprávkou: „ Domček, domček, kto v tebe býva?“
... Zvieratká sa zmestili do domčeka aj keď ich bolo veľa. Skúsime to aj my?
- Postup:** Z farebných vrchnáčikov si deti poskladajú okrúhle domčeky rôznej farby a veľkosti (väčšie, menšie – podľa vlastnej fantázie). Rozmiestnenie si volia deti samé v danom priestore. Domček musí byť iba z vrchnáčikov jednej farby. Niektoré deti si môžu postaviť aj viac svojich domčekov. Deti sa pohybujú voľne v priestore ako zvieratká. Na počutý signál sa snažia dostať do domčeka počutej farby. Musia byť v domčeku, nie mimo neho, lebo by ich mohol zbadat' „nezbedný vlk“.

Obmena: Pohyb v priestore obmieňame: lezenie po štyroch, plazenie, behanie. Farby domčekov meníme.

Postrehy: Deti sa zbiehajú spontánne (keď je domček malý – deti stoja aj na jednej nohe, chytajú sa a držia sa navzájom, aby nespadli). Upevňujú sa sociálne vzťahy. Vodcovské typy detí mali tendenciu čupnúť si a nechceli pustiť k sebe do domčeka nikoho. Hyperaktívne deti skladali viac domčekov a predovšetkým malé. Vyrovnané deti robili domčeky priestorovo väčšie a širšie, kde sa zmestilo viac detí.

NÁRAMOK PRIATEĽSTVA

Cieľ: Posilňovať kooperáciu a schopnosť pozitívne oceňovať iných a zároveň rozvíjať tvorivosť a manuálnu zručnosť.

Pomôcky: Lepiaca páska, drobný prírodný materiál.

Postup: Pri pobyte na školskom dvore každému žiakovi pripevníme na ruku lepiacu pásku, lepivou stranou smerom nahor a strany spojíme. Deti sa voľne pohybujú po školskom dvore a vytvárajú náramok priateľstva. Na ruku si lepia rôzne predmety, ktoré nájdu, napríklad kamienky, trávku, suché lístie, konáriky, jednoducho všetko, čo ich zaujme. V závere aktivity si náramky vymenia.

Postrehy: Vytvorený náramok poskytuje deťom možnosť pozitívnej sebareprezentácie a posilňuje jeho sebadôveru. Deťom sa aktivita veľmi páčila. Samé prišli s požiadavkou vytvoriť viac náramkov, aby mohli obdarovať viacerých priateľov.

Obrázok 11. a 12.: Náramok priateľstva

KRESLENIE NA CHODNÍK – Z ROZPRÁVKY

Cieľ: Rozvíjať u žiakov tvorivosť, predstavivosť a fantáziu.

Postup: Učiteľ prečíta, prerozpráva, žiakom rozprávku. Žiaci si ju pozorne vypočujú a potom dostanú úlohu nakresliť na chodník podľa vlastnej fantázie niektorý výjav z rozprávky.

Postrehy: Deťom sa kreslenie vonku na chodník veľmi páčilo. Rozprávali o svojich rozprávkových postavách a navzájom sa chválili.

Obrázok 13.: Kreslenie na chodník

Z aktivít, ktoré sme s deťmi realizovali a ktoré sa nám osvedčili pri rozvíjaní kooperácie medzi deťmi a zároveň navodili pozitívnu atmosféru, vyvolali pozitívne city a ich prežívanie, by sme mohli spomenúť aj Šarkaniádu, Posedenie s Mikulášom, Vianočnú besiedku, Karneval, či opekanie v prírode.

Obrázok 14.: Šarkaniáda

Obrázok 15.: Posedenie s Mikulášom

Obrázok 16.: Vianočná besiedka

Obrázok 17.: Karneval

Obrázok 18.: Opekanie v prírode